

TÜRK EĞİTİM SİSTEMİNDE İLK ARA TATİL: OKUL PAYDAŞLARINA GÖRE GÜÇLÜ VE ZAYIF YANLAR

THE FIRST MID-TERM BREAK IN THE TURKISH EDUCATION SYSTEM: STRENGTHS AND WEAKNESSES ACCORDING TO SCHOOL STAKEHOLDERS

Yurdagül DOĞUŞ¹

ÖZ: Bu çalışmada Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde ilk kez 2019 yılı Kasım ayında uygulanan ara tatilin güçlü ve zayıf yanlarına ilişkin okul paydaşlarının görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Temel nitel araştırma deseninin benimsendiği araştırmanın çalışma grubunu 29 katılımcı oluşturmaktadır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla, yüz yüze görüşmelerle elde edilmiş ve içerik analiziyle çözümlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğrencilerin akademik eksiklerini gidermelerine, sosyal-kültürel-sportif etkinliklere katılabilmelerine, okula olumlu tutum geliştirebilmelerine olanak tanınması; öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine, olumlu iş yeri arkadaşlığı kurabilmelerine katkı sağlaması; velilerin aile ilişkilerini güçlendirmesine fırsat sunması ara tatilin güçlü yanlarıdır. Ayrıca bir örgüt olarak okulların örgüt iklimine ve örgütsel öğrenme potansiyeline destek olması ara tatilin güçlü yanlarındandır. Ancak ara tatilin öğrenciler için öğrenme ve motivasyon kaybına neden olması, fırsat eşitsizliği oluşturması; öğretmenler için planlamadaki yetersizlik nedeniyle verimsiz seminer ve etkinlik programının uygulanması; veliler için bazı dezavantajlar nedeniyle fırsat eşitsizliğine yol açması gibi zayıf yanları bulunmaktadır.

ABSTRACT: In this research, it is aimed to determine the opinions of school stakeholders on the strengths and weaknesses of the mid-term break, which was implemented for the first time in November 2019 in the Turkish National Education System. The study group of the research, in which the basic qualitative research design was adopted, consists of 29 participants. In the research, the data were collected in face-to-face interviews through a semi-structured interview form. The obtained data were analyzed by content analysis. According to the findings of the research, the strengths of the mid-term break are that it allows students to overcome their academic deficiencies, participate in social-cultural-sportive activities, and develop a positive attitude towards school; contributes to teachers' professional and personal development and establishing positive workplace friendships; provides an opportunity to facilitate parents' daily lives and strengthen family relationships. In addition, breaks have strengths such as supporting a positive organizational climate and organizational learning for schools which are organizations. However, the mid-term break has weaknesses as it causes loss of learning and motivation, creates inequality of opportunity for students; implementation of an inefficient seminar and activity program for teachers due to the inadequacy of planning; for parents, inequality of opportunity because of some disadvantages.

Anahtar sözcükler: Ara tatil, öğrenme kaybı, eğitimde fırsat eşitliği, örgütsel öğrenme, okul iklimi

Keywords: Mid-term break, learning loss, equality of opportunity in education, organizational learning, school climate

Bu makaleye atf vermek için:

Doğuş, Y. (2022). Türk eğitim sisteminde ilk ara tatil: Okul paydaşlarına göre güçlü ve zayıf yanlar, *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(3), 1718-1736

Cite this article as:

Dogus, Y. (2022). The first mid-term break in the Turkish education system: Strengths and weaknesses according to school stakeholders. *Trakya Journal of Education*, 12(3), 1718-1736

¹. Dr. Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Ankara/Türkiye, yurdaguldogus@gmail.com. ORCID: 0000-0002-6305-4271

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Increasing the quality of education in the Turkish education system has been one of the issues that have been focused since the establishment of the Republic. In this direction, many improvement and innovation works have been carried out (Karip, 2019). One of the innovation studies carried out was the mid-term breaks that started to be implemented within the scope of the 2023 Education Vision studies. mid-term breaks, which were brought to life with the change in the school calendar, have been an important practice that has changed the habits of students, teachers, administrators and parents, in short, has affected a large part of the society.

The reasons for the change in the education calendar and the transition to the mid-term breaks were explained by the Ministry of National Education through the concepts of "productivity" and "balance". It was emphasized that the aim of the change was to increase the efficiency of the number of days of education and to maintain its balance. In addition, from the statements made by the Ministry of National Education, it is understood that there are two main motivation sources for implementing the break. The first of these is the scientific evidence that Turkey is among the countries with the longest summer break in the world, and the second is that the short breaks in education make it easier for students to learn, and long summer breaks cause learning losses (MEB, 2019a).

In Turkey, there is limited research in the literature on the practice of mid-term break, which causes changes in the school calendar and the habits of students, teachers and parents. With this study, it is aimed to determine the strengths and weaknesses of the mid-term break according to the opinions of students, teachers and parents, who are the most important stakeholders of the school, regarding a new practice in the Turkish National Education System. Thus, with the research, important outputs such as providing scientific data on the strengths and weaknesses of the break and contributing to the knowledge are expected so that the implementers can carry out more effective studies in the next breaks, and policy makers can make regulations at the national level. In this context, the research seeks answers to the following questions:

1. What are the strengths of the mid-term break according to students, parents and teachers?
2. What are the weaknesses of the mid-term break according to students, parents and teachers?

Method

The study was carried out with qualitative research method and basic qualitative research design. The study group of the research consists of twenty-nine participants in total. The data were obtained through face-to-face interviews through a semi-structured interview form created by the researcher. In order to increase the quality of the research and to ensure its validity and reliability, expert opinion was sought during the preparation of the interview form. Triangulation was provided by consulting the opinions of different school stakeholders. The transcribed data were read and confirmed by the participants. Maximum diversity was achieved by ensuring that the participants were from different genders, branches, class and income levels, and a number of participants were included in the study to ensure data saturation (Merriam, 2018, s. 221). In addition, the interview forms, which were written in the coding and theme creation process in the research, were sent to an academician in education administration and the percentage of agreement between the coders was calculated using the Miles and Huberman (1994) model. Accordingly, the compliance percentage of the encoders was calculated as 93.3. A code and a number (T1,T2,...P1,P2,...S1,S2....S12) were used for each participant in order to facilitate the readability of the findings and to ensure the confidentiality of the participants' identity (Merriam, 2018, s. 25; Patton, 2018, s. 454). Participants were informed about the research subject and purpose, and their volunteering was provided. Research ethics were complied with in all processes of the research.

Findings

The first sub-problem of the research is to determine the strengths of the break. In this direction, it was found in the research that the mid-term break has very important strengths for teachers, students, parents and the school as an organization. It has been determined that the mid-term break has its strengths for students, as it provides an opportunity to eliminate academic deficiencies and develop a positive attitude towards the school. The positive contribution to professional and personal development and workplace friendship has emerged as the strengths of the mid-term break for teachers and facilitating daily life for parents. In addition, the positive contribution to the subjective well-being of students and teachers, in other words to their happiness, and to the family relations of teachers, students and parents are the other strengths of the break. In addition, it has been understood that the mid-term break application has strong aspects such as supporting a positive school climate and organizational learning for the school as an organization. The second sub-problem of the research is to determine the weaknesses of the break. In the research, it has been determined that the weaknesses of the mid-term break are that it causes inequality of opportunity among students, causes students to experience loss of learning and motivation, the seminar and activity programs planned for teachers are dysfunctional, and it creates problems for working parents such as taking care of their children.

Discussion and Conclusion

In the Turkish National Education System, the mid-term breaks, which start a new era in terms of school calendar, have many strengths such as shortening the summer vacation period relatively, increasing the relaxation of students and teachers, increasing their motivation for learning and teaching, and enabling parents to spend more time with their children. According to the results of the research, students, teachers and parents are generally satisfied with the mid-term break. However, there are some important weaknesses, especially regarding the planning of the break. One of them is that the professional work program applied during the break and the seminar work of the teachers are far from meeting the needs. In addition, it can be said that the mid-term break is not effective in changing the leisure habits of students and parents, and traditional break habits are maintained during this break. In addition, the most striking weakness of the mid-term break is that students are absent from school before the mid-term break, and that the mid-term break causes more losses in the academic and social development of disadvantaged students. One of the requirements of a successful learning process is the effective use of teaching time (Enterieva & Sezgin, 2020). In this context, the change in the school calendar in Turkey in 2019 and the introduction of two one-week mid-term breaks in an academic year in addition to the summer break and the semester break can be considered as an important step in ensuring the effectiveness of education time. As a result of the research, it has been suggested to policy makers and practitioners to conduct academic-social-cultural activities that will prevent the deepening of inequalities among students. It was suggested to the researchers to investigate the effects of students being away from school for a short time, such as mid-term breaks, on their motivation and success, learning losses and inequalities of opportunity caused by mid-term breaks.

GİRİŞ

Türk eğitim sisteminde eğitimin niteliğinin artırılması Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana odak noktasında yer alan konulardan biridir. Bu doğrultuda pek çok iyileştirme ve yenilik çalışması gerçekleştirilmiştir (Karip, 2019). Yürütülen yenilik çalışmalarından biri 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında uygulanmaya başlayan ara tatiller olmuştur. Okul takviminde yapılan değişikliklerle hayata geçen ara tatiller öğrencilerin, öğretmenlerin, yöneticilerin, velilerin onlarca yıldır sürdürdükleri alışkanlıklarını değiştiren, kısacası toplumun çok büyük bir kesimini etkileyen önemli bir uygulama olmuştur.

Ara tatil uygulamasıyla ilgili olarak kamuoyu ilk kez 15 Mayıs 2019 tarihinde Milli Eğitim Bakanı tarafından bilgilendirilmiştir (MEB, 2019a). Devamında 18-22 Kasım 2019 tarihleri arasında uygulanacak ara tatilin etkinlik programının hazırlandığı, hazırlanan etkinliklerin planlanması, duyurulması ve etkili bir şekilde yürütülebilmesi için "Ara Tatil Çocuk Etkinlik İletişim Koordinasyon Birimi" kurulduğu açıklanmıştır (MEB, 2019b). Öğrencilere yönelik etkinlik önerilerinin yer aldığı

"aratatil.meb.gov.tr" sitesinin kullanıma açıldığı kamuoyu ile paylaşılmıştır (MEB, 2019c). Mevzuatta gerekli değişiklikler yapılarak (RG, 2019a; RG, 2019b) uygulama hayata geçirilmiştir. İlk ara tatilde planlandığı gibi öğretmenler mesleki çalışmalarını yürütmek üzere yarı zamanlı okula devam etmiş, öğrenciler ise tatil sürecini aileleriyle geçirmiştir. Ancak Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle uzaktan eğitime geçilmesiyle sonraki ara tatilde öğretmenlerin seminer programları çevrimiçi olarak gerçekleştirilmiştir.

Eğitim takviminin değişmesi ve ara tatil uygulamasına geçilmesinin gerekçeleri Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından "verimlilik" ve "denge" kavramları üzerinden açıklanmıştır. Değişim ile hem eğitim öğretim günlerinin verimliliğinin artırılmasının hem de dengesinin korunmasının amaçlandığı vurgulanmıştır. Böylece 180 iş günü eğitim süresinde değişiklik yapılmamış, 13 hafta olan yaz tatili süresinin iki haftası Kasım ve Nisan aylarında birer hafta olmak üzere eğitim yılı içerisine dahil edilmiş ve öğrencilerin yaz tatili süresi 11 hafta olarak belirlenmiştir. Ara tatiller ile öğrencilerin bilim-sanat-spor faaliyetlerinde bulunmaları, öğrenme eksikliklerini telafi edebilmeleri, öğretmenlerin dinlenmelerinin yanı sıra mesleki gelişimlerini sürdürebilmeleri, okulların fiziki koşullarının iyileştirilmesi çalışmalarının yürütülmesi (MEB, 2019a) hedeflenmiştir.

Türkiye'nin dünyada en uzun yaz tatili yapan ülkeler arasında yer alması, MEB'in çalışma takviminde değişikliğe giderek ara tatil uygulamasına başlamasındaki motivasyon kaynaklarından biri olduğu yapılan açıklamalardan anlaşılmaktadır (MEB, 2019a). Bilim insanları ve politika belirleyicilerin de ilgi odağındaki konulardan olan okul takvimi, Erasmus+ programına katılan ülkelerin verilerinden yararlanılarak "The Organisation of School Time in Europe" raporu ile her yıl paylaşılmaktadır (European Commission/EACEA/Eurydice, 2021). Buna göre Avrupa Birliğine (AB) üye, aday ve potansiyel aday ülkelerin okul takvimlerinde her ülkenin kendi coğrafi koşullarından, tarihi ve kültürel geçmişinden kaynaklı bazı farklılıklar bulunmakla birlikte pek çok uygulamanın ortak olduğu anlaşılmaktadır. Örneğin ülkelerin çoğunluğunda yaz ve dönem arası tatillerin yanı sıra her dönem içerisinde birkaç gün ya da bir haftalık kısa aralar verilmektedir. Türkiye'de ise 2019 yılına kadar öğrenciler Avrupalı akranlarından farklı olarak sadece yaz ve dönem arası tatili yapabilmekteydiler. Böylece ara tatil uygulaması ile Türkiye'nin AB üyesi ve aday ülkeleri ile eğitim takviminin uyumlu hâle geldiği söylenebilir.

Başlangıçta ekonomik birlikteliği sağlamak amacıyla kurulan AB süreç içerisinde sosyal ve kültürel yaşam, siyaset ve eğitimi de kapsayan ortak Avrupa değerlerini oluşturmayı amaçlayan çok yönlü bir yapı hâline gelmiştir. 1964 yılından itibaren AB içerisinde yer almayı temel politikalarından biri olarak belirleyen (Avrupa Komisyonu, 2021) Türkiye Cumhuriyeti'nin eğitim alanında uygulamaya koyduğu değişiklikler özellikle 2000 yılından itibaren ağırlıklı olarak AB'ye uyum ekseninde olmuştur (Aygen, 2019). Başka bir deyişle yeni yüzyılda Türkiye'nin eğitim politikalarını şekillendiren temel unsurlardan biri AB'ye uyum süreci olmuştur. Çok sayıda değişimin ve iyileştirmenin yapıldığı bu süreçte üye ve aday ülkelerin çoğunluğunda uygulanan ara tatillerin okul takvimine dahil edilmesinin de AB uyum çalışmaları kapsamında gerçekleştirildiği değerlendirilmesinde bulunulabilir.

Ara tatil uygulamasının başlatılmasında MEB'in motivasyon kaynaklarından bir başkası öğretime verilen kısa araların öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırdığı, uzun yaz tatillerinin ise öğrenme kayıplarına neden olduğu yönündeki bilimsel kanıtlardır (MEB, 2019a). Uzun yaz tatilleri özellikle dezavantajlı öğrenciler için öğrenme kayıplarının ve başarısızlığın temel nedenlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Baz, 2021; Graham, McNamara & Van Lankveld, 2012; Sezgin, Erdoğan & Dağ, 2020; Stewart, Watson & Campbell, 2018). Okul döneminde verilen kısa aralar, öğrencilerin okul tükenmişliği yaşamalarını önlemede ve böylece akademik başarıyı artırmada bir yöntem olarak kullanılabilir. Literatürden müfredatın yoğun, günlük ders sayısının ve ödev yükünün fazla olmasının öğrencilerin okul tükenmişliği yaşamalarına neden olduğu (Özdemir, 2015) ve başarılarını olumsuz etkilediği (Babaoğlu, 2017) görülmektedir.

Öğrencilerin okula bağlılığının zayıflamasını, akademik çalışmalara karşı sinik davranmasını, kendilerini yorgun ve yetersiz biri olarak algılamasını niteleyen öğrenci tükenmişliğinin (Schaufeli, Salanova, Gonzalez-Roma & Bakker, 2002) en somut göstergelerinden biri düşük akademik motivasyondur. Jiang, Rosenzweig ve Gaspard (2018)'a göre akademik motivasyon öğrenci başarısının belirleyicilerindedir ve öğrenciler bir akademik görevi yerine getirebilmek için istekli olduklarında başarılı olma ihtimalleri artmaktadır. Akademik motivasyonla ilgili araştırma sonuçları da (Babaoğlu, 2017; Helker & Wosnitza, 2016; Nunn, 2014) motivasyonu yüksek öğrencilerin başarılarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra öğrencilerin motivasyonlarının düşük olması

devamsızlık yapmalarına hatta okul terki gibi istenmeyen davranışlarına neden olabilmektedir. Nitekim öğrencilerin devamsızlık nedenlerinin incelendiği araştırmalar (Hoşgörür & Polat, 2015; Şanlı, Altun & Tan, 2015; Uzun & Kemerli, 2019) bu durumu desteklemektedir. Bu nedenle öğrencilerin tükenmişliğini azaltan, öğrenmesini kolaylaştıran, akademik motivasyonlarını ve başarılarını artıran uygulamaların incelenmesi önemlidir.

Türkiye’de okul takviminde ve öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin alışkanlıklarında değişikliğe yol açan ara tatil uygulamasına ilişkin literatürde sınırlı araştırma bulunmaktadır. Bazı araştırmalarda öğretmenlerin (Burç & Karakuyu, 2020; Çağlar & Kayalar, 2019; Doğan, 2020; Kaya, 2021; Özer, 2020; Yıldız, & Kılıç, 2020) ve okul yöneticilerinin (Bilyay & Kayalar, 2019; Yılmaz, 2020) görüşleri incelenmiştir. Bazılarında ise öğrencilerin (Gökbulut & Eroğlu, 2021; Koç-Akran, 2019) ve velilerin (Toraman & Kayalar, 2019; Yakıt & Yalın-Uçar, 2020) görüşleri belirlenmiştir. Bu çalışma ile Türk Milli Eğitim Sistemi’nde yer alan yeni bir uygulamaya ilişkin okulun en önemli paydaşları olan öğrencilerin, öğretmenlerin ve velilerin görüşlerine göre ara tatilin güçlü ve zayıf yanlarının belirlenmesi hedeflenmiştir. Böylece araştırma ile uygulayıcılara sonraki ara tatillerde daha etkili çalışmalar yürütebilmeleri, politika belirleyicilere ulusal düzeyde düzenlemeler yapabilmeleri için bilimsel veri sağlanması, bilgi birikimine katkı sunulması gibi önemli çıktılar beklenmektedir. Bu kapsamda araştırmada şu sorulara cevap aranmaktadır:

1. Öğrencilere, öğretmenlere ve velilere göre ara tatilin güçlü yanları nelerdir?
2. Öğrencilere, öğretmenlere ve velilere göre ara tatilin zayıf yanları nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Çalışma, bireylerin deneyimlerinin tümevarımcı ve bütüncül bir şekilde anlaşılmasına olanak sağlayan nitel araştırma yöntemiyle gerçekleştirilmiştir (Patton, 2018, s. 69; Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 254). Bir olgunun daha zengin ve derin yönünün keşfedilmesi fırsatını sağlayan nitel araştırmalar (Hefferon & Boniwell, 2018) farklı desenlerde yürütülebilir. Bu araştırmada temel nitel araştırma deseni benimsenmiştir. Temel nitel araştırmada amaç; bireylerin olaylar, olgular ve durumlar karşısında deneyimlerini ve bu deneyimlerden nasıl anlamlar çıkardıklarını onların bakış açısından ortaya koymaktır (Merriam, 2018). Bu nedenle araştırmada temel nitel araştırma deseniyle ara tatilin güçlü ve zayıf yanlarına ilişkin öğrencilerin, öğretmenlerin, velilerin öznel görüşlerinin, algılarının ve attetikleri anlamların keşfedileceği (Creswell, 2017, s. 4) değerlendirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılında Ankara ili Yenimahalle ilçesinde kamu ortaokullarında; görev yapan 10 öğretmen, eğitim gören 12 öğrenci, çocuğu öğrenci olan 7 veli toplamda 29 katılımcı oluşturmaktadır. Maksimum çeşitliliği sağlamak amacıyla farklı rollerde, farklı cinsiyet, yaş, branş, sınıf düzeyi, meslek, gelir grubundaki katılımcılar araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunda yer alan katılımcılara ilişkin bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin tümü lisans mezunu, 3’ü erkek, 7’si kadındır. Öğretmen katılımcılar 8 ile 18 yıl arasında değişen kıdemlerde olup farklı branşlarda görev yapmakta ve kendilerini orta gelir grubunda tanımlamaktadır. Katılımcı velilerin tamamı kadındır. Veli katılımcılar 33 ile 46 yaş arasında, farklı eğitim düzeylerinde, üçü öğretmen olarak çalışmaktadır. Veli katılımcılar kendilerini orta gelir grubunda tanımlamakta ve çocukları ortaokullarda farklı sınıf düzeylerinde eğitim görmektedir. Öğrenci katılımcıların 5’i erkek, 7’si kızdır. Öğrencilerin 3’ü beşinci, 6’sı altıncı, 3’ü yedinci sınıf öğrencisidir. Öğrenci katılımcıların babaları farklı meslek gruplarında, 3’ünün annesi öğretmen olarak çalışmaktadır. 2 öğrenci kendilerini düşük, 9 öğrenci orta, 1 öğrenci yüksek gelir grubunda tanımlamıştır.

Tablo 1.

Katılımcıların demografik bilgileri

Öğretmen							
S.N	Kod	Cinsiyet	Kıdem	Branş	Eğitim	Gelir durumu	
1	T-1	Kadın	13	Matematik	Lisans	Orta	
2	T-2	Erkek	8	Matematik	Lisans	Orta	
3	T-3	Erkek	14	Din KAB	Lisans	Orta	
4	T- 4	Kadın	12	Fen Bilimleri	Lisans	Orta	
5	T- 5	Kadın	8	Arapça	Lisans	Orta	
6	T- 6	Kadın	16	Türkçe	Lisans	Orta	
7	T- 7	Kadın	9	İngilizce	Lisans	Orta	
8	T-8	Kadın	14	Türkçe	Lisans	Orta	
9	T-9	Kadın	10	Din KAB	Lisans	Orta	
10	T-10	Erkek	18	Rehberlik	Lisans	Orta	
Veli							
S.N	Kod	Cinsiyet	Yaş	Eğitim	Meslek	Öğrenci sınıfı	Gelir
11	P-1	Kadın	38	Lisans	Öğretmen	8	Orta
12	P-2	Kadın	34	Lise	Çalışmıyor	7	Orta
13	P-3	Kadın	46	Lisans üstü	Öğretmen	6	Orta
14	P-4	Kadın	35	Ortaokul	Çalışmıyor	5	Orta
15	P-5	Kadın	33	Lise	Çalışmıyor	6	Orta
16	P-6	Kadın	34	Ortaokul	Çalışmıyor	5	Orta
17	P-7	Kadın	40	Lisans	Öğretmen	6	Orta
Öğrenci							
S.N	Kod	Cinsiyet	Sınıf	Baba meslek	Anne Meslek	Kardeş sayısı	Gelir
18	S-1	Erkek	6	Doktor	Öğretmen	3	Orta
19	S-2	Erkek	5	Memur	Çalışmıyor	2	Orta
20	S-3	Erkek	5	İmam	Çalışmıyor	3	Orta
21	S-4	Erkek	6	İşçi	Çalışmıyor	2	Orta
22	S-5	Erkek	5	İnşaat Müh.	Öğretmen	3	Orta
23	S-6	Kız	6	İşçi	Çalışmıyor	3	Orta
24	S-7	Kız	6	İşçi	Çalışmıyor	5	Düşük
25	S-8	Kız	6	Şoför	Çalışmıyor	3	Düşük
26	S-9	Kız	6	Esnaf	Çalışmıyor	4	Yüksek
27	S-10	Kız	7	Memur	Öğretmen	3	Orta
28	S-11	Kız	7	Memur	Çalışmıyor	3	Orta
29	S-12	Kız	7	İşçi	Çalışmıyor	4	Orta

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2008) araştırma konusuna temel oluşturabilecek kuramsal alan yazının yeterli olmadığı durumlarda açık uçlu görüşme soruları ile oluşturulan görüşme formlarının kullanılmasını önermektedir (s. 91). Görüşme formunun hazırlanması için öncelikle kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Bir ortaokulda görev yapan iki öğretmen ile yapılandırılmamış ön görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Hazırlanan taslak görüşme formu iki eğitim yönetimi alanı akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanların belirlenmesinde eğitim yönetimi alanında nitel araştırmalar gerçekleştirmeleri kriter olarak belirlenmiştir. Ayrıca taslak form dil bilgisi kuralları ve anlaşılabilirlik açısından iki Türkçe öğretmenin görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşleri sonrası bir soru taslak görüşme formundan çıkarılmış, imla kuralları açısından yeniden düzenlenmiştir. Taslak formunun anlaşılabilirliğinin belirlenebilmesi için araştırmacının katılımcıları arasında yer almayan iki öğretmen ile pilot uygulama gerçekleştirilmiştir (Merriam, 2018, s. 93). Pilot uygulama gerçekleştirilen öğretmenler taslak formun kolay anlaşılabilir olduğu yönünde görüş belirtmiştir. Böylece son haline kavuşan görüşme formu iki bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde öğretmen katılımcılar için beş, öğrenci ve veli katılımcılar için altı demografik soru bulunmaktadır. Görüşme formunun ikinci bölümde katılımcıların ara tatilin güçlü ve zayıf yanlarına ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik iki soru ve dört sonda (Patton, 2018, s. 350) yer almaktadır.

Verilerin Elde Edilmesi ve Etik Hususlar

Araştırmanın verileri 2019-2020 eğitim öğretim yılında 3-14 Aralık 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmanın konusu, amacı, yöntemi hakkında bilgilendirilen, gönüllü onam formu alınan katılımcılarla önceden belirlenen gün ve yerde (okul kütüphanesi, okul rehberlik servisi) görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bütün süreçlerinde araştırma etiğine uyulmuş, öğrenci katılımcılar için velilerinden izin belgesi alınmış ve katılımcılara kimliklerinin gizli tutulacağı açıklanmıştır. Araştırmada bilimsel araştırma ve yayın etiğine aykırı hiçbir eylemde bulunulmamıştır. Araştırma verileri 2020 yılı öncesinde elde edildiği için ayrıca etik kurul izni zorunluluğu bulunmamaktadır (TUBİTAK, 2020). Araştırmada görüşmeler araştırmacı tarafından yürütülmüş ve katılımcılarla güven ilişkisi kurulmuştur. Araştırmacının deneyimli bir psikolojik danışman olması meslek yaşamı boyunca önyargılarını kontrol altına alma, insan deneyimlerini dinleme, anlama becerilerinin gelişmesini sağlamıştır (Patton, 2018 s. 341). Görüşmeler 20 ila 40 dakika arasında sürmüş, kayıt cihazı ile kaydedilmiş daha sonra bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada veriler içerik analizi ile çözümlenmiştir. İçerik analizi belli kurallara dayalı olarak bir metnin düzenlenmesi, daha küçük içerik kategorileriyle özetlenmesi, karşılaştırılması ve yorumlanmasından oluşan sistematik, tekrarlanabilir bir araştırma tekniğidir (Yıldırım & Şimşek, 2008, s. 269). İçerik analizi elde edilen büyük çaplı ham verinin içindeki gizli anlamların keşfedilmesini, veri içerisinde saklı bulunan anlamın önemli tema, kategori ve kodlara ayrılarak okuyucuya açıklayıcı durum örnekleri ile sunulmasını sağlamaktadır (Patton, 2018, s. 5). Bu bağlamda çalışmada ham veriler öncelikle bilgisayar ortamında yazıya geçirilmiş, akabinde analiz için oluşturulan tabloya paragraflar halinde aktarılmıştır. Birkaç kez okunan veri içindeki kilit ifadeler, kısa kodlar belirlenmiştir. Son olarak belirlenen kodlar, örüntüler anlamlı kümeler halinde organize edilmiştir (Patton, 2018, s. 442). Bulguların okunurluğunu kolaylaştırmak ve katılımcıların kimliğinin gizliliğini sağlamak amacıyla öğretmen katılımcılara T (teacher), öğrenci katılımcılara S (student), veli katılımcılara P (parent) kodu verilmiştir. Ayrıca her bir katılımcı grubu için bir numara (T1,T2,...P1,P2,...S1,S2....S12) kullanılmıştır. Bulguların sunumunda sıklıkla doğrudan anlatımlara (Merriam, 2018, s. 25; Patton, 2018, s. 454) yer verilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirliğin Sağlanması

Literatürde nitel araştırmaların kalitesini artırmak, geçerlik ve güvenirliğini sağlamak için bazı öneriler bulunmaktadır. Örneğin Merriam (2018) üçgenleme, katılımcı doğrulaması, uygun ve yeterli veri toplama, araştırmacının konumu, uzman değerlendirmesi, denetleme, zengin tanımlama ve maksimum çeşitliliğin nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan geçerlik ve güvenirlik stratejileri olduğunu belirtmektedir (s. 221). Bu doğrultuda araştırmada görüşme formunu oluşturma sürecinde uzman görüşüne başvurulmuştur. Farklı okul paydaşlarının görüşlerine başvurularak üçgenleme sağlanmıştır. Yazıya geçirilen veriler katılımcılar tarafından okunarak teyit edilmiştir. Katılımcıların farklı cinsiyet, branş, sınıf ve gelir düzeylerinden olması sağlanarak maksimum çeşitliliğe gidilmiş, veri doygunluğu sağlayacak sayıda katılımcı araştırmaya dahil edilmiştir. Ayrıca araştırmada kodlama ve tema oluşturma işleminde yazıya geçirilen görüşme formları bir eğitim yönetimi alan akademisyenine iletilerek kodlayıcılar arasındaki uyum yüzdesi Miles ve Huberman (1994) modeli ile hesaplanmıştır. Buna göre kodlayıcıların bir kategori ve bir tema dışında görüş birliğinde olduğu anlaşılmış ve uyum yüzdesi 93,3 hesaplanmıştır. Bulguların sunumunda katılımcıların görüşlerine doğrudan yer verilmiştir.

BULGULAR

Ara Tatilin Güçlü Yanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemünde okul paydaşlarının görüşlerine göre ilk ara tatilin güçlü yanlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda katılımcılara “*Ara tatilin sizin için, öğrenciler için*

olumlu ve güçlü yanları neler oldu?” sorusu ve “Ara tatili nasıl geçirdiniz? “Ara tatil süresince neler yaptınız?” sonda soruları yöneltilmiştir. Tablo 2’de görüleceği üzere ara tatilin öğrenciler, öğretmenler, veliler ve bir örgüt olarak okul için çok önemli güçlü yanlarının bulunduğu belirlenmiştir.

Tablo 2.

Ara tatilin güçlü yanları

Kategori	Kod	Katılımcı	n
Öğrenciler için	Akademik eksikliklerin giderilmesi	S (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12) P (1,2,3,4,5,6,7); T (3,4,8)	22
	Öznel iyi oluşa olumlu katkı	S (1,2,3,4,5,6,11,12); P (1,2,3,5,6,7,9); T (1,2,3,4,8,9,10)	22
	Sosyal-kültürel-sportif etkinlikler	S (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12); P (2,3,4,5,6,7); T (9,10)	20
	Okula olumlu tutum	S (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12); V (2,3,4,5,6,7); T (1,8,9)	20
	İlişkileri güçlendirme	S (1,2,4,5,6,7,8,9,10,11,12); P (2,3,4,5,6,7)	17
	Günlük yaşam becerilerini geliştirme	S (2,3,4,5,6,7,9,10,11,12); P (2)	11
Öğretmenler için	Mesleki ve kişisel gelişim	T (1,2,3,4,7,8,9,10)	8
	Öznel iyi oluş	T (1,2,4,5,7,8,10)	7
	İşyeri arkadaşlığı	T (1,2,3,7,8,9,10)	7
	Aile ilişkilerini geliştirme	T (8,10)	2
Veliler için	Aile içi ilişkileri güçlendirme	P (2,6)	2
	Günlük yaşamı kolaylaştırma	P (6)	1
Okul için	Pozitif okul iklimi	T (1,2,3,7,8,9,10)	7
	Örgütsel öğrenme	T (8,10)	2

Ara Tatilin Öğrenciler İçin Güçlü Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin öğrenciler için güçlü yanlarına ilişkin altı kod tespit edilmiştir. Belirlenen kodlardan ilki ara tatilin öğrencilerin akademik eksikliklerini gidermeleri için önemli bir fırsat sağlamasıdır. Bütün katılımcı öğrenciler ara tatilde akademik eksikliklerini gidermeye çalıştıkları, ara tatilin ders çalışmak için daha çok zaman sağladığı ve derslerini toparlamalarına yardımcı olduğu yönünde görüşler açıklamıştır. Dokuz öğrenci (S-2,3,4,5,6,7,8,10,12) zorlandıkları dersleri tekrarladığını, sekiz öğrenci test çözdüğünü (S-1,3,5,6,8,9,10,12), üç öğrenci öğrenmekte güçlük çektiği konularla ilgili video dersler izlediğini (S-1,6,12) ve iki öğrenci (S-6,7) ara tatil sonrası yapılacak olan yazılı sınavlara hazırlık yaptığını ifade etmiştir. Benzer şekilde katılımcı velilerin tamamı çocuklarının ara tatilde akademik eksikliklerini gidermeye, başarılarını artırmaya dönük çalışmalar gerçekleştirdiğine ilişkin görüşler sunmuştur. Ayrıca üç katılımcı öğretmen (T-3,4,8) ara tatilin öğrencilere eksikliklerini tamamlayabilme, sınav grubu öğrencilere test çözebilme fırsatı sağladığıyla ilgili düşüncelerini aktarmıştır.

Ara tatilin güçlü yanlarına ilişkin dikkat çeken diğer bir kod öğrencilerin öznel iyi oluşuna olumlu katkı sağlamasıdır. Öğrencilerin sekizi (S-1,2,3,4,5,6,11,12) ara tatilin mutluluklarına olumlu katkı sunduğu yönünde görüş belirtmiştir. Dört öğrenci (S-1,4,5,12) düşüncesini “mutlu oldum” şeklinde dile getirmiştir. Sekiz öğrenci (S-1,2,3,4,5,6,11,12) ara tatilde fiziksel ve duygusal olarak dinlendiğini, rahatladığını ve huzurlu hissettiğini ifade etmiştir. S-11 bu konudaki düşüncesini “...ara tatil faydalı oldu, devam etsin, bu tatil beni derslerden de koparmadı, dinlenmiş oldum. Geç kalkmak zorunda değildim” sözleriyle açıklamıştır. Benzer şekilde tüm katılımcı velilerin görüşleri çocuklarının ara tatilde fiziksel ve ruhsal olarak dinlendikleri yönündedir. Altı veli düşüncelerini “çocuğum nefes aldı, rahatladı, mutlu oldu, bir mola iyi geldi” (P-1,3,5,6,7,9) şeklinde aktarmıştır. Ayrıca öğretmenlerin yedisinin (T-1,2,3,4,8,9,10) görüşleri de ara tatilin öğrencilerin öznel iyi oluşlarına olumlu katkısının olduğu, öğrencilerin ara tatil sonrasında okula fiziksel ve duygusal olarak dinlenmiş, mutlu ve yüksek motivasyonlu döndükleri şeklindedir.

Araştırmada ara tatilin öğrenciler için güçlü yanlarıyla ilgili belirlenen bir diğer kod öğrencilerin sosyal-kültürel-sportif etkinliklere katılabilmeleridir. Katılımcı öğrencilerin beşi (S-1,8,10,11,12),

velilerin dördü (P-1,2,4,7) MEB tarafından planlanan öğrenci etkinliklerinden haberdar olduklarını, öğrencilerin yedisi (S-2,3,4,5,6,7,9) ve velilerin üçü (P-3,5,6) ise bu etkinliklerden bilgisi olmadığını belirtmiştir. Katılımcı öğrencilerin ve velilerin tamamı MEB tarafından duyurulan etkinliklere katılmadıklarını ancak bir katılımcı veli dışında (P-1) diğer katılımcı öğrenciler ve veliler kendilerinin belirlediği çeşitli etkinlikleri gerçekleştirdiklerini ifade etmiştir. Öğrencilerin dokuzu (S-1,2,3,4,5,6,7,11,12) voleybol ve futbol oynadığını, sekizi (S-1,2,5,7,8,9,10,11,12) kitap okuduğunu, yedisi (S-1,2,3,4,5,7,8) arkadaşlarıyla, kardeşleriyle ve teknolojik aletlerle oyun oynayarak eğlendiklerini, altısı (S-4,5,6,8,9,10) evlerinde resim ve müzik gibi etkinliklerde bulunduğunu, dördü (S-1,2,3,12) yakın çevrede gezi yaptığını aktarmıştır. Bu konuda S-3 görüşünü “*ara tatil daha çok eğlenmemi sağladı*” şeklinde açıklamıştır. Benzer şekilde katılımcı veliler ara tatilde çocuklarının kitap okudukları (P-2,5,6), sinemaya gittikleri (P-2,3,4,7), alışveriş mekanlarında gezdikleri (P-2,4,7) yönünde görüş sunmuştur. Üç veli (P-2,3,5) çocuklarının daha önce de ilgilendiği müzik, resim, el becerisi çalışması gibi etkinliklere devam ettiğini dile getirmiştir. P-2'nin konu hakkındaki görüşlerinin bir kısmı şu şekildedir:

“...MEB etkinlik takviminden haberdardık fakat bu takvimden bağımsız ailecek bazı etkinlikler yaptık. Mesela ailecek Osmanlı satrancı oynadık, sinemaya gittik, birlikte sesli kitap okuduk. Aynı kitabın sırayla hepimiz beş sayfasını sesli okuduk. Birlikte dinledik sonra kitap üzerinde birlikte tartıştık.” (P-2)

Bunun yanı sıra iki katılımcı öğretmenin (T-9,10) görüşleri de ara tatilin öğrencilerin sosyal ve kültürel etkinliklere katılabilmesine olanak sağladığı yönündedir. Bu konuda T-10 düşüncesini “*Benim gözlemlediğim kadarıyla çocuklar hiç gitmediği kadar tiyatroya ve sinemaya gitti.*” sözleriyle dile getirmiştir.

Araştırmada ara tatilin güçlü yanlarıyla ilgili belirlenen bir başka kod öğrencilerin okula olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlamasıdır. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu (S-1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,12) ara tatilde arkadaşlarını, öğretmenlerini, derslerini ve okullarını özlediklerini ifade etmiştir. Benzer şekilde katılımcı veliler de ara tatilin çocuklarının okula olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olduğunu yönünde görüş sunmuştur. Üç veli (P-3,4,5) çocuğunun ara tatil sonrası okula mutlu döndüğünü, üç veli (P-5,6,7) çocuğunun okulunu, öğretmenlerini arkadaşlarını özlediğini, üç veli de okula bağlılığının arttığını (P-2,5,7) açıklamıştır. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin üçü (T-1,8,9) öğrencilerin ara tatilde okulu ve arkadaşlarını özlediklerini başka bir deyişle okula yönelik olumlu tutum geliştirerek döndüklerini belirtmiştir.

Katılımcılara göre ara tatilin başka bir güçlü yanı öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini ve akrabalık bağlarını güçlendirmesidir. Katılımcı öğrencilerin beşi (S-7,8,10,11,12) ara tatilde arkadaşlarıyla birlikte vakit geçirdiğini, dokuzu (S-1,2,4,5,6,7,9,10,11) akraba ziyareti yaptıklarını ve aile üyeleriyle birlikte vakit geçirdiğini belirtmiştir. Örneğin S-2 ara tatilde babasına yardım ettiğini, S-5 küçük kardeşiyle, S-11 ablasıyla daha çok vakit geçirebildiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde katılımcı veliler de çocuklarının ara tatilde arkadaşlarıyla, aile üyeleriyle ve akrabalarıyla ilişkilerini geliştirdiklerini aktarmıştır. İki veli (P-2,6) çocuğunun arkadaşlarıyla buluşarak vakit geçirdiğini, Altı veli (P-2,3,4,5,6,7) akraba ziyaretinde bulduklarını dile getirmiştir.

Araştırmada öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirmelerine fırsat sağlaması ara tatilin güçlü yanlarından bir diğeridir. Katılımcı öğrencilerin büyük çoğunluğu (S-2,3,4,5,6,7,9,10,11,12) ara tatilde günlük yaşam becerileriyle ilgili deneyimlerini paylaşmıştır. Örneğin S-11 evcil hayvanının bakımını yaptığını, S-7 ve S-2 ev işlerine yardımcı olduğunu aktarmıştır. Ayrıca bir veli (P-2) benzer şekilde ara tatilde çocuğunun yemek yapmak, ev işlerine yardımcı olmak gibi günlük yaşam becerilerini geliştirdiğini vurgulamıştır.

Ara Tatilin Öğretmenler İçin Güçlü Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin öğretmenler için güçlü yanlarına ilişkin dört kod tespit edilmiştir. Belirlenen kodlardan ilki ara tatilin öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine olumlu katkı sunmasıdır. Katılımcı öğretmenlerin dördü (T-2,8,9,10) ara tatil öncesi gerçekleştirdikleri deneme sınavlarını ve yazılıları değerlendirdiğini, üçü (T-2,4,7) ara tatil sonrası gerçekleştirecekleri çalışmalar için kaynak taraması, materyal hazırlığı ve zaman planlaması yaptıklarını açıklamıştır. İki öğretmen (T-8,10) ara tatil sürecinde öğretmenlerin birbirleriyle iş birliği yaptığını, birbirlerinden öğrendiklerini bu durumun mesleki motivasyonlarını artırdığını belirtmiştir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerin yedisi (T-

1,2,3,4,5,7,8) ara tatilde MEB tarafından uygulanması önerilen etkinliklerin bir düzeyde de olsa kişisel gelişimlerine katkı sağladığını ifade etmiştir. Örneğin T-7 bu konudaki görüşlerini “...*Polatlı Kurtuluş Savaşı Müzesine gittik. Etkinlikler yaşadığım şehri daha fazla tanımamı sağladı.*” sözleriyle paylaşmıştır.

Ara tatilin güçlü yanlarıyla ilgili belirlenen bir diğer kod öğretmenlerin öznel iyi oluşlarına olumlu katkı sunmasıdır. Katılımcı öğretmenlerin yedisi ara tatilde dinlendiklerini (T-1,2,4,5,7,8,10), dördü (T-1,2,7,8) psikolojik ve fiziksel olarak rahatladıklarını ve kendilerini enerjik hissettiklerini belirtmiştir. Ayrıca katılımcı öğretmenlerden ikisi (T-1,3) ilgi alanlarına vakit ayırabildiğini ifade etmiştir.

Ara tatilin öğretmenler için güçlü yanlarıyla ilgili belirlenen başka bir kod işyeri arkadaşlığıdır. Katılımcıların yedisi (T-1,2,3,7,8,9,10) ara tatilin öğretmenlerin birbirini daha yakından tanımalarını sağladığını, aralarındaki uyumu, iletişimi ve güveni artırdığını açıklamıştır. Ara tatilin öğretmenler için güçlü yanlarıyla ilgili belirlenen son kod aile içi ilişkileri geliştirmesidir. Katılımcı öğretmenlerin ikisi ara tatilin (T-8,10) aile içi ilişkilerine olumlu yansıdığını, çocuklarıyla daha fazla vakit geçirebildiklerini, sinemaya gittiklerini ve evde eğlenceli etkinlikler yaptıklarını belirtmiştir.

Ara Tatilin Veliler İçin Güçlü Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin veliler için güçlü yanlarının aile içi ilişkileri güçlendirmeye ve günlük yaşamı kolaylaştırmaya fırsat sunması olduğu anlaşılmıştır. İki katılımcı veli (P-2,6) ara tatilden memnuniyet duyduğunu, ara tatilde aile içi ilişkilerinin güçlendiğini açıklayan görüşler sunmuştur. Bunun yanı sıra P-6 ara tatilin günlük yaşamlarını kolaylaştırdığını, bu süre içerisinde çocuğunun sağlık kontrollerini kolaylıkla halledebildiklerini belirtmiştir.

Ara Tatilin Bir Örgüt Olarak Okul İçin Güçlü Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin bir örgüt olarak okul için örgütsel öğrenmeye ve pozitif okul ikliminin gelişmesine fırsat sunması bakımından güçlü yanlarının olduğu belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (T-1,2,3,7,8,9,10) görüşlerinden ara tatilde öğretmenler arasında yakın ve sıcak ilişkilerin geliştiği bunun da okul ikliminin olumlu yönde gelişmesine katkı sağladığı anlaşılmıştır. Bu konudaki görüşlerini T-10 “...*öğretmenler arasındaki ilişkileri artırması nedeniyle okulun diğer süreçlerini de olumlu etkiledi.*” şeklinde açıklamıştır. T-8 ve T-10’un öğretmenlerin iş birliği yaptıkları, birbirinden öğrendikleri yönündeki görüşlerinden okullarda örgütsel öğrenme deneyimi yaşandığı anlaşılmıştır.

Ara Tatilin Zayıf Yanlarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt probleminde okul paydaşlarının görüşlerine göre ilk ara tatilin zayıf yanlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda katılımcılara “*Ara tatilin sizin için ve öğrenciler için olumsuz ve zayıf yanları neler oldu?*” sorusu ve “*Sizi ara tatilde hangi durumlar zorladı?*”, “*Ne tür engellerle karşılaştınız?*” sonda soruları yöneltilmiştir. Tablo 3’te görüleceği üzere ara tatilin öğrenciler, öğretmenler ve veliler için bazı zayıf yanlarının olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3.

Ara tatilin zayıf yanları

Kategori	Kod	Katılımcı	n
Öğrenciler için	Öğrenme ve motivasyon kaybı	S (9,10); P (1,4,7); T (2,4,6,8,9,10)	11
	Fırsat eşitsizliği	T (1,2,5,8,9,10); P (1,3,4,6,7)	11
	Planlama sorunları	S (1,10); P (5); T (2,6,9)	6
Öğretmenler için	Ebeveynlik sorumlulukları	T (1,2,3,4,5,6,7,8,10)	9
	Verimsiz seminer ve etkinlik programı	T (1,2,3,4,5,6,7,9,10)	9
	Planlama sorunları	T (1,3,6,7,9)	5
Veliler için	Fırsat eşitsizliği oluşturmaları	P (1,3,5, 6,7)	5
	Çalışan ebeveynlerin yaşadığı sorunlar	P (1,3,7); T (5)	4

Ara Tatilin Öğrenciler İçin Zayıf Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin öğrenciler için zayıf yanlarına ilişkin üç kod tespit edilmiştir. Belirlenen kodlardan ilki ara tatilin öğrencilerde öğrenme ve motivasyon kaybına neden olmasıdır. Katılımcı öğrencilerin ikisi (S-9,10) motivasyon kaybı yaşadığını, velilerin üçü (P-1,4,7) ara tatilde çocuklarının derslerinden koptuğunu ifade etmiştir. Bu konudaki görüşünü S-9 “...*ara tatil devam etmemeli beni biraz tembelleştirdi*” şeklinde, S-10 “*tatil okuldan uzaklaşmaya neden oldu*” sözleriyle açıklamıştır. Altı öğretmen (T-2,4,6,8,9,10) birçok öğrencinin ara tatil öncesinde okula devamsızlık yaptığını, bu nedenle öğrencilerin öğrenme kaybı yaşadığını gözlemlediklerini, ara tatil dönüşü en son işlenen konuları hatırlamadıklarını belirtmiştir. Örneğin T-2 sekizinci sınıf sınav grubu öğrencilerde motivasyon kaybı yaşandığını pek çok öğrencinin ara tatil öncesindeki bir haftayı da tatil gibi kullanıp devamsızlık yaptığını böylece öğrencilerin okuldan uzak kaldıkları sürenin iki hafta olduğunu aktarmıştır. T-8’in bu konudaki görüşlerinin bir kısmı şu şekildedir:

“Öğrenciler tatil öncesi son günlerde ders yapmak istemediler, devamsızlık yaptılar. Öğrenme süresi kayıpları arttı. Ara tatil öncesi Perşembe ve Cuma günü tüm okulda ders yapılmadı. Öğrenciler sömestr öncesindeki moda geçtiler. Sömestr öncesinde yaşanan ders kaybı bu ara tatil öncesinde de yaşandı. Mesela ben yeni konuya geçemedim. Öğrenciler ara tatil öncesi son konuya geçmemi istemediler zaten gelmediler.” (T-8)

Araştırmada ara tatilin öğrenciler için zayıf yanlarına ilişkin belirlenen bir diğer kod fırsat eşitsizliğidir. Katılımcı velilerin beşi (P-1,3,4,6,7) etkinlik takvimini uygulayamadıklarını belirtmiştir. Ekonomik dezavantajlar nedeniyle etkinlikleri yerine getiremediğini belirten P-6’nın görüşlerinden bir kısmı “...*arabamız olmadığı için ve küçük çocuğum olduğu için herhangi bir etkinliğe katılmadı, evin dışına çıkmadı.*” şeklindedir. Ayrıca P-4 ara tatilde çocuğunun babaannesinin bakımıyla ilgilenmek zorunda kaldığını ifade etmiştir. Benzer şekilde S-9 ara tatilde ev içindeki sorumluluklarının çok fazla arttığını, dinlenmek ya da eğlenmek yerine ev işleriyle ilgilenmek zorunda olduğunu açıklamıştır. Altı öğretmen (T-1,2,5,8,9,10) ara tatilin öğrenciler arasındaki fırsat eşitsizliğini belirginleştirdiğini düşünmektedir. Örneğin T-1, T-2 ve T-4 kendi öğrencilerinin hiçbirinin MEB’in önerdiği etkinliklere katılmadığını aktarmıştır. T-5 düşüncesini “...*öğrencilerime ne yaptıklarını sordum. Geleneksel tatil yapmışlar, akraba ziyareti yapmışlar. Etkinlik yapabilen azdı, onlar da durumu iyi olan ailelerin çocukları.*” sözleriyle açıklamıştır. T-9’un bu konudaki görüşlerinin bir kısmı şu şekildedir:

“...sosyoekonomik düzeyi yüksek ailelerin çocukları ile düşük ailelerin çocukları arasındaki farkı artırdı. Ekonomik durumu iyi olan ailelerin, bilinçli ailelerin çocukları bazı etkinliklere katıldı. Dersleriyle ilgili de destek aldılar. Bilinçsiz ailelerin çocukları, ekonomik durumu iyi olmayan ailelerin çocukları olumsuz etkilendi. Hem öğrendiklerini tekrar etmediler, unuttular hem de hiçbir etkinliğe katılmadılar öylece evde oturdular, televizyon seyredip telefonla oynadılar.” (T-9)

Araştırmada ara tatilin öğrenciler için zayıf yanları ile ilgili belirlenen son kod planlama sorunlarıdır. Altı katılımcı (S-1,10;P-5;T-2,6,9) ara tatilin tarihinin, süresinin ve içeriğinin planlanmasındaki sorunlar nedeniyle bu sürecin verimsiz geçtiği yönünde görüş sunmuştur. Örneğin nitelikli bir planlama yapılmaması nedeniyle ara tatilin verimsiz geçtiğini S-1 “...*çok işe yaramadı, yapacak bir şey yoktu*” sözleriyle açıklamıştır. Katılımcı öğretmenlerin üçü (T-2,6,9) ara tatilin kış ayında planlanmasının öğrencilerin etkinliklere katılımını engellediği yönünde görüş açıklamıştır. T-9 görüşünü “...*ara tatilin zamanı uygun değildi. Öğrencilerin ders motivasyonunun en yüksek olduğu zamanda olması öğrencilerin kopmasına neden oldu.*” şeklinde ifade etmiştir. Benzer şekilde P-5 etkinlikleri gerçekleştirmek için tatilin süresinin kısa olduğunu, havanın soğuk olmasının bir dezavantaj oluşturduğunu belirtmiştir.

Ara Tatilin Öğretmenler İçin Zayıf Yanları

Araştırmada ilk ara tatilin öğretmenler için zayıf yanlarına ilişkin üç kod tespit edilmiştir. Belirlenen kodlardan ilki öğretmenlerin ebeveynlik sorumluluklarını yerine getirmeyi zorlaştırmasıdır. Katılımcı öğretmenlerin tamamına yakını (T-1,2,3,4,5,6,7,8,10) ara tatilde çocuklarının bakımının bir sorun haline geldiğini belirtmiştir. Bu konudaki görüşünü T-1 “...*çocuklarım ortada kaldı, tek başına*

evde kaldılar, kim bakacak sorunu yaşadım, özel yaşamımı olumsuz etkiledi.” sözleriyle, T-4 “...çocuğumda benimle birlikte tatil boyunca okula gelmek zorunda kaldı, ara tatilini kendi okulunda değil benim okulumda geçirdi.” diyerek açıklamıştır.

Ara tatilin öğretmenler açısından zayıf yanlarına ilişkin belirlenen diğer kod seminer ve etkinlik programının verimsiz geçmesidir. Katılımcı öğretmenlerin çoğunluğunun (T-1,2,3,4,5,6,7,10) ara tatilde uygulanan etkinlik ve seminer programını verimsiz bulduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin üçü (T-3,5,6) seminer programının öğretmenlerin ihtiyacı olmayan konuları içerdiğini ve sıradan bir seminer programı yürütüldüğünü ifade etmiştir. Öğretmenlerin yarısı (T-4,5,6,7,10) seminerlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlamadığını, üçü (T-1,2,3) plansız bir şekilde yürütüldüğünü, dördü (T-1,3,5,6) seminerlere gönülsüz katıldıklarını belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin çoğunluğu (T-1,2,4,5,6,7,9,10) ara tatilde düzenlenen etkinliklerin öğretmenlerin kişisel gelişimine katkı sağlamadığı yönünde görüş açıklamıştır. Bu konuda T-3’ün görüşlerinin bir kısmı “...seminer programının olması yararsızdı, seminerler plansızdı, sıradandı. İhtiyacım olan eğitimler değildi. Etkinlikler de sıradan ve zorlamaydı. Kahvaltıyı okulda her gün yapıyoruz.” biçimindedir. T-6’nın görüşleri ise “...yemek, kahvaltı, müzik, sunum, kısa bir yürüyüş yaptık. Beklentim böyle değildi. Müze, bilim merkezi gezisi, pedagojik yeterliliğimi güçlendirecek donanımlı bir uzmanın vereceği bir seminer olmasını isterdim. Okulda kahvaltı yapmak yerine okul dışında bir yere geziye gitmek isterdim.” şeklindedir.

Araştırmada ara tatilin öğretmenler için zayıf yanlarına ilişkin belirlenen son kod planlama sorunlarıdır. Katılımcı öğretmenlerin yarısı (T-1,3,6,7,9) ara tatilin zaman, uygulama ve içerik planlamasıyla ilgili sorunları bulunduğu yönünde görüş belirtmiştir. Katılımcı öğretmenlerin dördü (T-3,6,7,9) yarı zamanlı da olsa okula devam etmelerinin yorucu olduğunu ve kişisel gelişimlerini sağlayacak etkinliklere katılmalarını engellediğini belirtmiştir. Ayrıca üç katılımcı öğretmen (T-1,7,9) ara tatilin okul takvimiyle ilgili sorun oluşturduğunu vurgulamıştır. T-7’nin konu hakkındaki görüşlerinden bir kısmı şu şekildedir:

“...ara tatil olduğu için müfredatın yetişme sıkıntısı oldu, öğretmen konuyu derinleştiremeden bilgi yüklemek zorunda kalıyor. Özellikle Nisan’da uygulanacak ara tatil öğrencilerde ciddi kopuşlara neden olabilir.” (T-7)

Ara Tatilin Veliler İçin Zayıf Yanları

Araştırmada fırsat eşitsizliği ve çocukların bakımı ile ilgili zorluk oluşturması ilk ara tatilin veliler için zayıf yanları olduğu belirlenmiştir. Katılımcı velilerin yarısı (P-1,3,5, 6,7) aileye özgü çeşitli nedenlerle ve ekonomik gerekçelerle MEB tarafından önerilen etkinliklere katılamadıklarını belirtmiştir. Ayrıca Katılımcıların dördü (P-1,3,7;T-5) çalışan ebeveynlerin ara tatilde çocuklarının bakımı ile ilgili sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Örneğin T-6 çalışan ebeveynler için bir planlama yapılmaması nedeniyle anne-babaları çalışan öğrencilerin tek başına evde durmak zorunda kaldıklarını belirtmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu araştırmada Türk Milli Eğitim Sistemi içerisinde ilk kez 2019 yılı Kasım ayında uygulanan ara tatilin öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine göre güçlü ve zayıf yanlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Katılımcıların görüşlerinden ilk ara tatilin bir örgüt olarak okul için ve okulun paydaşları için çok önemli güçlü yanlarının bulunduğu anlaşılmıştır. Ancak ara tatil uygulamasının öğrenciler, veliler ve öğretmenler için bazı zayıf yanlarının da olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada ilk ara tatilin öğrencilerin akademik, sosyal, kültürel ve sportif gelişimine, öznel iyi oluşuna, günlük yaşam becerilerini geliştirmelerine, aileleri ve arkadaşlarıyla ilişkilerini güçlendirmelerine ve okullarına olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağlaması gibi güçlü yanlarının bulunduğu anlaşılmıştır. Bu araştırmanın bulgularıyla benzer şekilde Kıroğlu, Tut, Aydoğmuş ve Torun (2021)’un sınıf öğretmenleriyle gerçekleştirdiği araştırmada da öğretmenlerin çoğunluğunun ara tatilin öğrencilerin akademik gelişimlerine olumlu katkı sağladığı, sınıf seviyesinin gerisinde olan öğrencilerin ara tatildeki çalışmalarını sınıf seviyesini yakaladıklarını düşündükleri belirlenmiştir. Koç-Akran (2019) araştırmasında ortaokul öğrencilerinin ara tatilde tarihi mekanları, üniversiteleri, müzeleri gezdiklerini, akraba ziyaretinde bulduklarını, kitap okuduklarını, el sanatlarıyla ilgilendiklerini, spor

yaptıklarını özetle kendilerini sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif yönden geliştirdiklerini tespit etmiştir. Bunun yanı sıra literatürde farklı illerde öğrenciler, öğretmenler, veliler, okul müdürleriyle gerçekleştirilen araştırmalarda (Burç & Karakuyu, 2020; Doğan, 2020; Gökbulut & Eroğlu, 2021; Kaya, 2020; Yakıt & Yalın-Uçar, 2020) öğrencilerin ara tatilde fiziksel ve ruhsal olarak dinlendikleri, arkadaşlarını ve öğretmenlerini özledikleri, okullarına mutlu döndükleri diğer bir söylemle ara tatilin okullarına olumlu tutum geliştirmelerine katkı sağladığı görülmüştür.

Okula yönelik tutum, bir öğrencinin okuluna karşı olumlu ya da olumsuz duygularını, düşüncelerini, davranışlarını açıklamaktadır (Kpolovie, Joe & Okoto, 2014). Başka bir deyişle okul tutumu öğrencilerin okulda iyi oluş halini kısacası okulla olan psikolojik ilişkisini nitelendirmektedir (Stern, 2012, s. 28). Bu nedenle öğrencilerin okullarına tutumları olumlu olduğunda okul iklimine ve okul yaşam kalitesine ilişkin algıları da olumlu olmaktadır (Dönmez & Taylı, 2018). Bunun yanı sıra öğrencilerin okullarına geliştirdikleri olumlu tutum tükenmişlik düzeylerinin azalmasını, okul bağlılıklarının (Özdemir, 2015; Schaufeli vd., 2002), başarılarının, kendilerine güvenlerinin artmasını sağlamaktadır. Aksi durumda öğrenciler öğretmenlerine ve arkadaşlarına karşı olumsuz davranışlarda bulunabilmekte, öğrenme etkinliklerinden uzaklaşarak kendi gelecekleri için yıkıcı sonuçları olabilecek davranışlarda bulunabilmektedirler (Kpolovie vd., 2014). Örneğin okula olumsuz tutum geliştiren öğrencilerde okul terkinin öncülü olan devamsızlık davranışları artmaktadır (Adıgüzel & Karadaş, 2013). Öğrencilerin okula tutumlarını etkileyen faktörlerin incelendiği araştırmalar cinsiyetin, yaşın, geçmiş yaşam öyküsünün, kendi kendine öğrenme becerilerinin, öğretmenlerden-arkadaşlardan-aileden destek görmenin ve okul başarısının (Adıgüzel & Karadaş, 2013; Candeias, Robelo, Oliverra, 2013, akt. Kpolovie vd., 2014; Özgök & Sarı, 2016) öğrencilerin okula yönelik tutumunu olumlu ya da olumsuz yönde etkilediğini göstermektedir. Bu araştırma ile de öğrencilerin okulun rutininden çıkıp kısa bir ara vermesinin onların okula yönelik tutumunu olumlu etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ara tatilin öğretmenlerin mesleki ve kişisel gelişimlerine, öznel iyi oluşlarına, işyeri arkadaşlıklarına, aile içi ilişkilerine olumlu katkı sağlaması gibi güçlü yanlarının bulunduğu anlaşılmıştır. Uygulanan ilk ara tatil ile ilgili gerçekleştirilen başka araştırmalarda da öğretmenlerin ara tatilden memnun oldukları (Kaya, 2020), ara tatilde bedensel ve zihinsel olarak dinlendikleri, motivasyonlarının arttığı (Burç & Karakuyu, 2020; Çağlar & Kayalar, 2019; Kıroğlu vd., 2021; Özer, 2020) belirlenmiştir. Ayrıca bazı çalışmalarda ara tatilin öğretmenlerin meslektaşlarıyla yakın ilişki kurmasını ve sosyalleşmesini sağladığı (Burç & Karakuyu, 2020; Çağlar & Kayalar, 2019; Doğan, 2020; Yılmaz, 2020) başka bir deyişle iş yeri arkadaşlıklarını olumlu etkilediği tespit edilmiştir.

İş yeri arkadaşlığı örgütlerde çalışanların karşılaştıkları güçlüklerle daha kolay baş edebilmelerine olanak sağlayan önemli bir örgütsel davranıştır. İş yerinde çalışanlar arasında kurulan yakın arkadaşlık onların mesleki doyumunu artırmakta ve bu yolla iş stresini daha az yaşamalarını sağlamaktadır (Bakan, Okumuş & Kutluk, 2020). Nitekim araştırmalar iş yeri arkadaşlığının öğretmenlerin iş doyumunu (Yavuzkurt & Kıral, 2020), okula uyumlarını (Alparslan, Çiçek & Soydemir, 2015) artırdığını, örgütsel yalnızlık hissetmelerini ve okuldan ayrılma niyetlerini önlediğini (Aksoy-Kürü & Kayış, 2020), ayrıca okul kültürünün olumlu algılanmasını sağladığını, yakın iş yeri arkadaşlığına sahip olmayan öğretmenlerin ise yaşam doyumlarının düştüğünü (Yılmaz & Aslan, 2013) göstermektedir.

Araştırmada ara tatilin velilerin aile içi ilişkilerini geliştirmesi ve günlük yaşamlarını kolaylaştırması gibi güçlü yanlarının bulunduğu anlaşılmıştır. Bu araştırmanın ve literatürdeki diğer araştırmaların bulgularından yola çıkarak velilerin genel olarak ara tatil uygulamasından memnuniyet duydukları söylenebilir (Gökbulut & Eroğlu, 2021). Örneğin sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği bir araştırmada velilerin ara tatilde çocuklarını doğa, müze, kütüphane gibi gezilere götürdükleri, aile ilişkilerine ara tatilin olumlu etkisinin olduğu (Burç & Karakuyu, 2020) belirlenmiştir.

Olumlu ve destekleyici aile içi ilişkiler çocukların mutluluklarının ve sağlıklı kişilik gelişimlerinin en önemli belirleyicilerinden biridir (Mert & Kahraman, 2018). Türk aile yapısı ile ilgili gerçekleştirilen kurumsal araştırmaların raporlarında bireyleri en fazla ailelerinin mutlu ettiği (TÜİK, 2020) fakat aile üyelerinin birlikte yaptıkları etkinliklerin çoğunlukla televizyon izlemek ve akraba ziyareti yapmak olduğu belirlenmiştir (AÇSHB, 2019). Gerçekleştirilen bir araştırmada öğrencilerin aileleriyle etkili zaman geçiremedikleri, genellikle ailecek sadece televizyon izledikleri tespit edilmiştir (Kılıç, 2015). Bu nedenle ara tatilin velilerin çocuklarıyla nitelikli zaman geçirebilmesine olanak sağlamanın, uygulamanın önemli güçlü yanlarından biri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ara tatilin okul iklimini olumlu yönde geliştirmesi ve öğretmenlerin örgütsel öğrenme yaşantıları deneyimlemesi açısından bir örgüt olarak okullar için de güçlü yanları bulunduğu anlaşılmıştır. Öğretmenlerin birbirlerini destekleyip birbirlerinden öğrenmeleri, yakın ilişkilerine dolayısıyla okulun olumlu bir iklime sahip olmasına bağlıdır. Başka bir deyişle örgütsel öğrenme pozitif iklime sahip okullarda gerçekleşebilmektedir (Usta & Kahraman, 2021). Olumlu okul ikliminin oluşturulmasında başat rollerden birine sahip olan öğretmenlerin meslektaşlarıyla iş birliğinde bulunmaları, birbirleriyle açık iletişim kurmaları, yardımlaşmaları, sosyal etkinlikler gerçekleştirmeleri en önemlisi arkadaşlık etmeleri olumlu okul iklimini sağlamaktadır (Şahin & Atbaşı, 2020). Literatürden pozitif okul ikliminin okulların etkililiğini (Şenel & Buluç, 2016), öğretmenlerin öznel iyi oluşlarını (Aydoğan, 2019), iş doyumlarını (Mert & Özdemir, 2019), örgütsel güven algılarını (Ayık, Savaş & Çelikel, 2014); öğrencilerin akademik başarılarını (Bahçetepe & Giorgetti, 2015), okula bağlılıklarını (Dönmez, 2018) olumlu etkilediği anlaşılmaktadır. Bu bağlamda ara tatilin okul iklimine olumlu yansımalarıyla ara tatiller ile planlanan öğretmenlerin dinlenmeleri, okulun kurumsal işlerini yürütmeleri ve birlikte çalışmaları (MEB, 2019a) hedeflerine ulaşıldığı söylenebilir.

Araştırmada ayrıca ara tatilin öğrenciler, öğretmenler ve veliler için birtakım zayıf yanlarının olduğu anlaşılmıştır. Öğrenme ve motivasyon kaybına neden olması, fırsat eşitsizliği oluşturması ve planlanma ile ilgili sorunlarının bulunması ara tatilin öğrenciler için zayıf yanlarıdır. Konuya ilişkin gerçekleştirilen başka araştırmalarda da ara tatilde öğrencilerinin okuma-yazma becerilerinde öğrenme kayıpları olduğu, planlamadan kaynaklı sorunlar yaşandığı, çeşitli dezavantajlara sahip ailelerin çocukları için fırsat eşitsizliğine neden olduğu belirlenmiştir (Doğan, 2020; Gökbulut & Eroğlu, 2021; Kıroğlu vd., 2021). Ayrıca bazı araştırmalarda ve değerlendirme raporlarında (Bilyay & Kayalar, 2019; TEDMEM, 2020, s. 66; Yakıt & Yalın-Uçar, 2020; Yılmaz, 2020) ara tatilin zaman planlaması ile ilgili yerel farklılıkların dikkate alınmamasının olumsuz etkilerinden söz edilmiştir.

Başarılı bir öğrenme sürecinin gereklerinden biri de öğretim zamanının etkili kullanılabilmesidir (Enterieva & Sezgin, 2020). Öğrenmeye verilen aralar öğrencilerin öğrenme motivasyonlarını arttırabileceği gibi mevcut öğrenmelerinde kayıplara da neden olabilmektedir. Öğrenme kayıpları ile ilgili hem İngilizce hem de Türkçe literatürdeki çalışmalar özellikle yaz tatilinde, doğal afetlerde ve son olarak 2020 yılında tüm ülkeleri etkileyen covid-19 salgın hastalığı nedeniyle verilen aralar üzerine yoğunlaşmıştır. Genellikle uzun dönemli okuldan uzak kalmaların neden olduğu öğrenme kayıpları araştırmacılar tarafından inceleme konusu yapılmış, kısa süreli tatiller ve okuldan uzaklaşmalar ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlı kalmıştır.

Öğrenme kaybı en yalın anlatımıyla öğrencilerin okuldan uzak kaldıkları dönemlerde daha önce edindikleri bilgileri unutmalarıdır (Arı, 2004). Bu nedenle okuldan uzak kalınan süre öğrencilerin akademik ve sosyal kayıplarına neden olabilmektedir (Baz, 2021). Yaz tatilinin neden olduğu öğrenme kayıplarının incelendiği araştırmalarda (Graham vd., 2012; Stewart vd., 2018; Engzell, Frey & Verhagen, 2021; Sezgin vd., 2020) ekonomik yönden dezavantajlı olanların ve öğrenme güçlüğü yaşayan çocukların büyük risk altında olduğu, öğrencilerin başarıları arasındaki farkın temel nedenlerinden birinin yaz tatili öğrenme kayıpları olduğu belirlenmiştir.

Tatiller genel olarak öğrenciler için rahat ve mutlu dönemler olarak nitelendirilmesine rağmen özellikle dezavantajlı öğrenciler için durumun gerçekte böyle olmadığı aksine okul günlerinin mutlu dönemler olduğu söylenebilir. Stewart vd. (2018)'ne göre okuldan uzak kalınan günler ekonomik avantajlı ailelerin çocukları için farklı tatil seçenekleri, kurslar ve etkinliklerle yeni öğrenmeler için fırsatlar sunabilirken dezavantajlı ailelerin çocukları için akademik, sosyal ve duygusal gelişim fırsatlarının kaçırıldığı, öğrenmenin durakladığı kısacası fırsat eşitsizliğinin derinleştiği bir dönemi niteleyebilmektedir. Türkiye'de öğrencilerin yaz tatillerini ve serbest zamanlarını değerlendirme biçimlerinin incelendiği araştırmalarda öğrencilerin bu dönemleri ya ailelerine ait tarla, bahçe, dükkan, ve işyerlerinde veya ücret karşılığı işlerde çalışarak (Sezer & Sumbas, 2018) ya da evlerinde dinlenerek, televizyon seyrederek geçirdikleri (Afyon & Kırkpınar, 2014) gelişimlerini olumlu etkileyebilecek farklı etkinliklere katılmadıkları belirlenmiştir. Engzell vd., (2021) Hollanda'da gerçekleştirdikleri bir araştırmada Covid-19 salgın hastalığı nedeniyle okulların kapalı kaldığı sekiz haftalık sürede oluşan öğrenme kayıplarını son üç yılın ulusal sınav verilerini karşılaştırılarak incelemiştir. Araştırmacılar Hollanda'nın adil bir okul finansman sistemine ve çok yüksek okul erişim oranına sahip bir ülke olmasına rağmen eğitim düzeyi düşük ailelerin çocukların öğrenme kayıplarının %60'lara ulaştığını belirlemiştir. Araştırmacıların elde ettikleri diğer bir önemli bulgu öğrencilerin uzaktan öğrenmede yani

okul dışı öğrenmede çok az ilerleme kaydettiği yönündedir. Bu sonuçlar okula erişimin olmadığı zamanlarda dezavantajlılar için ne denli önemli fırsat eşitsizlikleri yaşandığını göstermektedir.

Araştırmada planlamadaki yetersizliklerin, ebeveynlik sorumluluklarını yerine getirmede yaşanan güçlüklerin ve uygulanan seminer programlarının verimsiz oluşunun ara tatilin öğretmenler için zayıf yanları olduğu belirlenmiştir. Başka çalışmalarda da ara tatilin planlanmasında yetersizlikler bulunduğu (Burç & Karakuyu, 2020; Çağlar & Kayalar, 2019), bu dönemde öğretmenlerin çocuklarının bakımı ile ilgili sorun yaşadıkları (Doğan, 2020) anlaşılmıştır. Ayrıca bazı araştırmaların bulguları arasında ara tatil seminer programının öğretmenlerin ihtiyaçlarını karşılamadığı, öğretmenler tarafından verimsiz bulunduğu ve ciddiye alınmadığı (Çağlar & Kayalar, 2019; Özer, 2020; Yıldız & Kılıç, 2020) yer almaktadır.

Öğretmenlerin nitelikleri öğrencilerin başarısını belirleyen en önemli etkenlerden biridir (Canales & Maldonado, 2018). Bu nedenle öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin sağlanması ve niteliklerinin artırılması eğitim politikalarının merkezinde yer alan konulardandır (MEB, 2017; MEB, 2018). Türkiye’de öğretmenlerin hizmetiçinde mesleki gelişimlerinin sağlanması için yaygın kullanılan yöntem hizmetiçi eğitimler ve mesleki çalışmalardır. Ancak yürütülen hizmetiçi eğitimlerin ve mesleki çalışmaların ihtiyaca yönelik olmadığı, verimsiz geçtiği ulusal yayınların sonuçlarından anlaşılmaktadır (Gültekin, Aktay & Gültekin, 2018; Kahyaoğlu & Karataş, 2019; Yıldız & Kılıç, 2020). MEB tarafından 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri doğrultusunda öğretmenlerin bireysel, mesleki ve alan gelişimlerinin desteklenmesi için ara tatilde uygulanmak üzere etkinlik temelli ve uygulamaya dayalı yeni bir mesleki gelişim programı hazırlandığı belirtilmiştir (MEB, 2019d). Mesleki gelişim programının hedefleri arasında eğitim ve öğretimin niteliğinin geliştirilmesi, verimliliğin artırılması, öğretmenlerin mesleki ve bireysel gelişimlerine katkı sağlanması bulunmaktadır. Bu araştırmanın ve literatürdeki diğer çalışmaların bulgularından hazırlanan mesleki gelişim programının uygulayıcılardan gerekli desteği görmediği, mesleki çalışmaların okullarda eski bilinen usullerle gerçekleştirildiği söylenebilir.

Araştırmada bazı ailelerin öznel ve ekonomik durumlarından kaynaklı güçlükler yaşamaları, çalışan anne-babaların çocuklarının bakım sorununun oluşması ara tatilin veliler açısından zayıf yanları olduğu anlaşılmıştır. Benzer şekilde Toraman ve Kayalar (2019)’ın Erzincan’da, Yılmaz (2020)’ın Denizli’de, Burç ve Karakuyu (2020)’nun Akdeniz Bölgesinde bir ilde gerçekleştirdikleri araştırmalarda da velilerin ara tatilde çocuklarının bakımı ile ilgili sorun yaşadıkları, çalışan anne babaların çocuklarını evde yalnız bırakmak durumunda kaldıkları belirlenmiştir. MEB tarafından Ara tatil etkinlik programına ilişkin yapılan açıklamada (MEB, 2019c) ebeveynleri çalışan öğrenciler için de etkinlikler olacağı, eğitime verilen arada anne-babaların çocuklarıyla daha nitelikli vakit geçirmesinin hedeflendiği belirtilmiştir. Planlanan "Aile Günü" etkinliğinde öğrencilerin annesi veya babasının iş yerine giderek ebeveynleriyle bir gün geçireceği açıklanmıştır. Ancak söz konusu etkinlik dışında çalışan ebeveynler için çocuklarının bakım sorumluluklarını yerine getirebilmelerini sağlayabilecek farklı bir düzenlemenin yapılmadığı söylenebilir. Bu araştırmada ve başka araştırmalarda bazı öğrencilerin ara tatil süresince evde tek başına kaldığı anlaşılmıştır. Özellikle küçük yaşlardaki öğrenciler için bu durumun önemli bir güvenlik tehdidi oluşturduğu yorumunda bulunulabilir.

Sonuç olarak Türk Milli Eğitim Sisteminde okul takvimi açısından yeni bir dönemi başlatan ara tatilin uzun süren yaz tatilini nispeten kısaltması, öğrencilerin ve öğretmenlerin dinlenmelerini sağlama, öğrenme ve öğretme motivasyonlarını artırması, velilerin çocuklarıyla daha fazla zaman geçirebilmelerine olanak tanınması gibi pek çok güçlü yanı bulunmaktadır. Ayrıca Avrupa’da neredeyse tüm ülkelerde uygulanan ara tatiller Türk öğrenciler için de hayata geçmiş ve okul takvimi bağlamında AB’ye uyumu sağlamıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin öğretim gördüğü süreyi değiştirmemiş olması da ara tatilin güçlü yanlarından. Ancak ara tatilin özellikle öğretmenler için planlanan seminer programlarının verimsiz olması, öğrencilerin ve velilerin serbest zaman alışkanlıklarını değiştirmede etkili olmaması, ara tatil öncesinde öğrencilerin okula devamsızlık yapması ve dezavantajlı öğrencilerin akademik ve sosyal gelişimlerinde kayıplara neden olması gibi dikkat çekici zayıf yanları bulunmaktadır.

Araştırma sonucunda ara tatilin amaçlarına ulaşabilmesi ve öğrenciler arasındaki eşitsizliklerin derinleşmesinin önüne geçilebilmesi için akademik yetersizliği bulunan öğrenciler ile düşük gelir grubunda yer alan öğrenciler için akademik destek programları düzenlenmesi önerilebilir. Özellikle dezavantajlı öğrenciler için ara tatil süresi içerisinde okullar tarafından gezi, gözlem, spor etkinlikleri yürütülebilir. Örneğin Devlet Tiyatrolarıyla ve bağımsız sanatçılarla iş birliği yapılarak ara tatil süresi içerisinde dezavantajlı bölgelerde tiyatro oyunları sergilenebilir, konser programları gerçekleştirilebilir.

Ara tatil öncesindeki haftada yazılı sınavlar uygulanarak öğrencilerin okula devamı sağlanabilir. Mesleki gelişim seminerlerinde öğretmenlerin teknoloji becerilerini geliştirilebileceği uygulamalı eğitimler düzenlenebilir. Ayrıca öğretmenlerin çalışmalarını değerlendirebilecekleri bilimsel veri üretebilecekleri istatistik yöntemler konusunda yetkinlikleri artırılabilir. Dahası mesleki öğrenme toplulukları gibi yeni uygulamalar teşvik edilebilir. Bunun yanı sıra çalışan ebeveynlerin en az birinin ara tatil süresinde çocuklarıyla birlikte olabilecekleri izin hakları düzenlenebilir. Literatürde genellikle okuldan uzun dönemli uzak kalmaların oluşturduğu öğrenme kayıpları üzerine odaklanılmıştır. Bu nedenle araştırmacılara öğrencilerin ara tatiller gibi kısa dönemli okuldan uzak kaldıkları sürelerin neden olduğu öğrenme kayıplarını ve oluşan fırsat eşitsizliklerini araştırmaları önerilebilir. Ayrıca araştırmacılara ara tatillerin öğrencilerin akademik motivasyonlarına ve başarılarına etkisini nicel yöntemlerle inceleyen çalışmalar yürütmeleri önerisinde bulunulabilir.

KAYNAKÇA

- AÇSHB (2019). *Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Türkiye Aile Yapısı Araştırması, 2016.*
- Adıgüzel, A. & Karadaş, H. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin okula ilişkin tutumlarının devamsızlık ve okul başarıları arasındaki ilişki. *YY Eğitim Fakültesi Dergisi, 10(1)*, 49-66.
- Afyon, Y. A. & Kırkpınar, M. (2014). Lise son sınıf öğrencilerinin serbest zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin değerlendirilmesi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 33*, 147-163.
- Aksoy-Kürü, S. & Kayış, A. (2020). Örgütsel politika algısı ve işten ayrılma niyeti arasındaki ilişki: Örgütsel yalnızlığın aracılık etkisi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 38*, 41-57. <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.2021.153>
- Alparlan, M.A., Çiçek, H. & Soydemir, S. (2015). Birey-örgüt uyumunu güçlendiren öncül: İşyeri arkadaşlığı. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi, 32*, 175-194.
- Arı, A. (2004). Yaz tatili öğrenme kaybı. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24(2)*, 243-258.
- Avrupa Komisyonu (2021). *Avrupa Parlamentosuna, Konseye, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesine ve Bölgeler Komitesine Sunulan Komisyon Bilgilendirmesi (Gayri resmi tercüme), Komisyon iç çalışma dokümanı 2021 Türkiye Raporu, https://www.ab.gov.tr/siteimages/2021_trkiye_raporu_tr.pdf (Erişim Tarihi:10/01/2022)*
- Aydoğan, İ. (2019). Öğretmenlerin psikolojik iyi oluş düzeylerinin yordayıcısı olarak okul iklimi algıları. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi: İstanbul.
- Aygen, M. (2019). Devlet eylemi olarak kamu politikaları: Avrupa Birliğine uyum sürecinde Türkiye'nin eğitim politikası. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 29(2)*, 259-276.
- Ayık, A., Savaş, M. & Çelikel, G. (2014). Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin okul iklimi ve örgütsel güven algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11(27)*, 203-220.
- Babaoğlu, E. (2017). Yozgat'ta öğrenci başarısı: Başarı engelleri ve başarıyı artırmak için yapılabilecekler. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14(37)*, 23-40.
- Bahçetepe, Ü. & Giorgetti, F.M. (2015). Akademik başarı ile okul iklimi arasındaki ilişki. *Istanbul Journal of Innovation in Education, 1(3)*, 83-101.
- Bakan, İ., Okumuş, M.T. & Kutluk, M.R. (2020). İşyeri arkadaşlığı, mesleki tatmin, iş stresi ilişkisi: Bir alan araştırması. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 17(1)*, 258-273. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.725311>
- Baz, B. (2021). COVID-19 Salgını Sürecinde Öğrencilerin Olası Öğrenme Kayıpları Üzerine Bir Değerlendirme. *Temel Eğitim Dergisi, 3(1)*, 6-19. <https://doi.org/10.52105/temelegitim.3.1.3>
- Bilyay, Ş. & Kayalar, F. (2019). MEB'nin yeni ara tatil uygulaması ile ilgili okul yöneticilerinin görüşlerinin incelenmesi. *BİLTEK Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler Sempozyumu*, 101-105.

- Burç, G.& Karakuyu, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin dönem içerisinde ilk kez uygulanan ara tatil uygulaması hakkında görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(70), 745-752. <https://doi.org/10.17719/jisr.2020.4132>
- Canales, A. & Maldonado, L. (2018). Teacher quality and student achievement in Chile: Linking teachers' contribution and observable characteristics. *International Journal of Educational Development*, 60, 33-50.
- Creswell, J.W. (2017). *Araştırma deseni, nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Eğiten Kitap.
- Çağlar, F. & Kayalar, F. (2019). İlk ve orta dereceli okullarda uygulamaya konulan yeni ara tatilin verimliliği konusunda öğretmenlerin görüşleri. *BİLTEK Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler Sempozyumu*, 501-505.
- Doğan, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin ara tatillere yönelik görüşleri. *Sosyal Bilimlerde Yeni Araştırmalar-III*, (Ed. Osman Köse & Yasemin Ulutürk Sakarya), 241-252. Ankara: Berikan.
- Dönmez, Ş. (2018). Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1-17.
- Dönmez, Ş. & Taylı, A. (2018). Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1-17.
- Enterieva, M. & Sezgin, F. (2020). Öğretim zamanı tuzakları ölçeği (ÖZTO) ve öğretim zamanının etkililiği ölçeğinin (ÖZEÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *TÜBAV Bilim*, 13(1), 95-110.
- European Commission/EACEA/Eurydice (2021). *The organisation of school time in Europe, primary and general secondary education-2021/22. Eurydice Facts and Figures*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Engzell, P., Frey, A. & Verhagen, M. D. (2021). Learning loss due to school closures during the COVID-19 pandemic. *PNAS*, 118(17), <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>
- Gökbulut, Y. & Eroğlu, R. (2021). Öğrencilerin ara tatil uygulamasına bakışı: Turhal örneği. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(17), 134-151, <https://doi.org/10.46778/goputeb.953679>
- Graham, A., McNamara, JK. & Van Lankveld, J. (2012). Closing the summer learning gap for vulnerable learners: An exploratory study of a summer literacy programme for kindergarten children at risk for reading difficulties. *Early Child Development and Care*. 181(5): 575-585.
- Gültekin, M., Aktay, E., G. ve Gültekin, I. (2018). İlköğretimde mesleki çalışma (seminer) dönemi uygulamaları. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 8(2), 482-513.
- Hefferon, K., & Boniwell, I. (2018). *Pozitif psikoloji, kuram, araştırma ve uygulamalar*. (T. Doğan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel.
- Helker, K. & Wosnitza, M. (2016). The interplay of students' and parents' responsibility judgements in the school context and their associations with student motivation and achievement. *International Journal of Educational Research*, 76, 34-49, <https://doi.org/10.1016/j.ijer.2016.01.001>
- Hoşgörür, V. & Polat, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin okula devamsızlık nedenleri (Söke İlçesi örneği). *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 25-42.
- Jiang, Y., Rosenzweig, E. Q. & Gaspard, H. (2018). An expectancy-value-cost approach in predicting adolescent students' academic motivation and achievement. *Contemporary Educational Psychology*, 54, 139-152. <https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2018.06.005>
- Kahyaoğlu, R. B. & Karataş, D. D. S. (2019). Mesleki gelişim eğitim seminerlerine ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37, 201-220.
- Karip, E. (2019). Eğitimde Değişimi Değiştirmek Zorundayız. TEDMEM, <https://tedmem.org/vurus/egitimde-degisimi-degistirmek-zorundayiz> (Erişim Tarihi:23/12/2021)
- Kaya, S. (2020). Türk eğitim sisteminde yeni dönem: Ara tatil. *Turkish Studies-Education*, 15(2), 1049-1059. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.40272>

- Kaya, S. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin ara tatil hakkındaki görüşleri: Bir karma yöntem çalışması. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1), 21-46. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.859357>
- Kılıç, M. (2015). Aile ve serbest zaman ilişkisi: Düzce örneği. *Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(1), 27-49.
- Kıroğlu, K., Tut, E., Aydoğmuş, M. & Torun, N. (2021). Ara tatilin okuma yazma öğrenme sürecine yansımaları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(2), 451-469.
- Koç-Akran, S. (2019). Ortaokul öğrencilerinin ara tatil etkinliklerine ilişkin görüşleri. 3. *Anadolu Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Bildirileri*, 727-743.
- Kpolovie, P.J., Joe, A.I. & Okoto, T. (2014). Academic achievement hrediction: Role of interest in learning and attitude towards school. *International Journal of Humanities Social Sciences and Education (IJHSSE)*, 1(11), 73-100.
- MEB, (2017). Öğretmen strateji belgesi 2017-2023. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/26174415_Strateji_Belgesi_RGYlan_26.07.2017.pdf (Erişim Tarihi:10/01/2022)
- MEB (2018). 2023 Eğitim Vizyonu. http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf (Erişim Tarihi:10/01/2022)
- MEB, (2019a). Bakan Selçuk, Yeni Eğitim-Öğretim Çalışma Takvimi Modeli'ni açıkladı. <https://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-yeni-egitim-ogretim-calisma-takvimi-modelini-acikladi/haber/18662/tr> (Erişim Tarihi:18/12/2021)
- MEB (2019b). 2019, Ara tatilde okulların kapıları doğaya, spora, kültüre, sanata açılıyor. <https://www.meb.gov.tr/ara-tatilde-okullarin-kapilari-dogaya-spora-kulture-sanata-aciliyor/haber/19647/tr> (Erişim Tarihi:18/12/2021)
- MEB (2019c) Ara tatile özel etkinlik sitesi, <http://www.meb.gov.tr/ara-tatile-ozel-etkinlik-sitesi/haber/19689/tr> (Erişim Tarihi:18/12/2021)
- MEB (2019d). Öğretmenlerin 2019 Kasım dönemi mesleki çalışma programı. https://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2019_10/18193654_Mesleki_CalYYma.pdf (Erişim Tarihi:18/12/2021)
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma, desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev. Ed.). İstanbul: Nobel.
- Mert, A. & Kahraman, M. (2018). Ortaokul öğrencilerinin aile ilişkileri ve mutluluk düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(3), 1070-1081. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.441437>
- Mert, A. & Özdemir, G. (2019). Öğretmenlerin Psikolojik Okul İklimi Algıları ile İş Doyumu Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 91-109. <https://doi.org/10.15869/itobiad.486817>
- Miles, M.B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Nunn, L. M. (2014). *Defining student success: The role of school and culture*. New Brunswick: Rutgers University Press.
- Özdemir, Y. (2015). Ortaokul öğrencilerinde okul tükenmişliği: Ödev, okula bağlılık ve akademik motivasyonun rolü. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 27-35.
- Özer, S. (2020). 2023 Eğitim Vizyonu kapsamında eğitime verilen ara tatilin öğretmenlerin görüşleri açısından incelenmesi. *Uluslararası Pegem Eğitim Kongresi IPCEDU-2020 Bildirileri*, 915-919.
- Özgök, A. & Sarı, M. (2016). Ortaokul öğrencilerinin okula aidiyet duygusu ve arkadaşlık bağlılık düzeyi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(3), 71-86.
- Patton, M. Q. (2018). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri* (M. Bütün, S.B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- RG, (2019a). *Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*. 10.07.2019. Sayı: 30827.

- RG, (2019b). *Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*. 12.07.2019. Sayı: 30829.
- Schaufeli, W. B., Salanova, M., Gonzalez-Roma, V. & Bakker, A.A. (2002). The measurement of engagement and burnout: A two sample confirmatory factor analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3, 71–92.
- Sezer, Ö. & Sumbas, E. (2018). Lise öğrencilerinin yaz tatillerini kullanım biçimlerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 173-189.
- Sezgin, F., Erdoğan, O. & Dağ, S. (2020). Ortaöğretim öğrencilerinin yaz tatili öğrenme kayıpları: Aile eğitim düzeyine ilişkin bir analiz. *Milli Eğitim*, 49(226), 35-52.
- Stern, M. (2012). *Evaluating and promoting positive school attitude in adolescents*. New York: Springer.
- Stewart, H. Watson, N. & Campbell, M. (2018). The cost of school holidays for children from lowincome families. *Childhood*, 25(4), 516-529. <https://doi.org/10.1177/0907568218779130>
- Şahin, A. & Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 672-689. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.742972>
- Şanlı, Ö., Altun, M. & Tan, Ç. (2015). Okula devamsızlık yapan öğrencilerin devamsızlık sebeplerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(55), 161-177. <https://doi.org/10.17755/esosder.91015>
- Şenel, T. & Buluç, B. (2016). İlkokullarda okul iklimi ile okul etkililiği arasındaki ilişki. *TÜBAV Bilim Dergisi*, 9(4), 1-12.
- TEDMEM, (2020). 2019 Eğitim Değerlendirme Raporu, (Ed. Emin Karip). <https://tedmem.org/download/2019-egitim-degerlendirme-raporu?wpdmdl=3403&refresh=62134fc6229be1645432774> (Erişim Tarihi:10/01/2022)
- Toraman, E. & Kayalar, F. (2019). Ebeveynlerin MEB'nın yeni ara tatil uygulamasına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *BİLTEK Uluslararası Bilim, Teknoloji ve Sosyal Bilimlerde Güncel Gelişmeler Sempozyumu*, 111-116.
- TUBİTAK, (2020). *TR Dizin başvuru ve değerlendirme süreçleri*. <https://trdizin.gov.tr/kriterler/> (Erişim Tarihi:10/01/2022)
- TÜİK, 2020, *İstatistiklerle aile, 2020*. file:///C:/Users/Yurdag%C3%BCI%20Do%C4%9Fu%C5%9F/Downloads/%C4%B0statistiklerle_Aile_06.05.2021.pdf (Erişim Tarihi:10/01/2022)
- Usta, M. E., & Kahraman, S. (2021). Okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlerin örgütsel iklim ve örgütsel öğrenme algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 95-119. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.863250>
- Uzun, K. & Kemerli, Ş. (2019). Ortaöğretim öğrencilerinin devamsızlık nedenleri: Fethiye İlçesi Örneği. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10(2), 1-19.
- Yakıt, G. & Yalın-Uçar, M. (2020). Anadolu lisesi 11. sınıf öğrenci ve velilerin birinci ara tatile ilişkin görüşleri. *Uluslararası Pegem Eğitim Kongresi IPCEDU-2020 Bildirileri*, 163-178.
- Yavuzkurt, T. & Kırıl, E. (2020). The relationship between workplace friendship and job satisfaction in educational organizations. *International Journal of Progressive Education*, 16(5), 404-425.
- Yıldırım, A. & Şimsek, H. (2008). *Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin.
- Yıldız, V.A. & Kılıç, D. (2020). Öğretmenlerin sene başı, sene sonu ve ara dönem mesleki seminerler çalışmalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Pegem Eğitim Kongresi IPCEDU-2020 Bildirileri*, 1122.
- Yılmaz, E. & Aslan, H. (2013). Öğretmenlerin iş yerindeki yalnızlıkları ve yaşam doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Pegem Journal of Education & Instruction*, 3(3), 59-69.
- Yılmaz, H. (2020). *Yeni ara tatil uygulamasına ilişkin eğitim yöneticileri ve öğretmenlerin görüşleri (Denizli ili Sarayköy İlçe örneği)*. (Tezsiz Yüksek Lisans Projesi) Pamukkale Üniversitesi: Denizli.